అసుర సంజె వేళకు తెలియవచ్చినది-

పవలెల్ల,- నదిలో యీదులాడి,- సంజ వాలే తరుణాన చిట్టి వంతులు,- రాజహంస అయినాడట !- అహో !-

-ఆలయములో,- అర్చనవేళ, ఆరతి వెలుగులో,- ఆ ధూపములో,- కప్పురము వంటి హంస,- శ్రీనాధుని కనులలో కలయ దిరిగినది- తానప్పుడనుకొనినాడు : "చిట్టి వంతులూ, నీ దారి నీవు చూసుకున్నావు ; నన్నరికట్టినావు ; నీవు తిరిగి రానిదే నేను కదలరాదని కట్టడి - నీవు రావు !- నేను కదలను - యీ జన్మ కింతే,- నీవున్నచోట నిలిచి,- నీ సేవలు,- నే నందించేనులే–

స్వామి వారాలకించంగా,- అవతారిక — భాగము అన్నయ్య మంత్రి తానొక్కడే విన్నాడు ; విని యిలా అన్నాడు.

'చిట్టి వంతులు దీవించి వద్దే జరిగినది. యీ ముదుసలికి వాక్పందనచర్చ జేసి,- రసికుని జేసినావు; దానికేమిగాని,- 'పంచారామములందు వల్వెల పురిన్ ప్రౌఢేందు బింబాననల్,-' అని ఉగ్గడించడం,- అంత లోవంకాదు కాని,-'

'— యీదులో కాని పనేమీ మీరు చేయలేదు-మీ ప్రౌఢాంగనలూ చేయ లేదు. అన్నయ్యగారూ మీరు పరమ రసికులని,- నేను త్రైవారము చేయలేదు-చేసినా చెల్లదు-చెల్లించుకునే వయసు కాదు; పద్యములువిన్న ఏ మగవాడూ తన యిల్లాలి మీద కన్నె మనడు; తాతగారు యీ వయసున కుప్పి గంతులు వేయ నారంభించారని రగడ సేయరు—

దక్షారామము చేరుకున్నాను—ఆ వైభవములో,- మరల నాకవితకు, చైతన్యము వచ్చినది- నా పలుకులు మీకు గిలిగింతలు కావు సదాశివుని దీవెనలయ్యేను!

చనవు చేసినాను; మీ మనసుకు ముదిమి తప్పించినాను- యిది చిట్టి వంతులు చలువ; కేవలమిది నా కవిత కాదు ఆ రాజహంస మీటిన కనక వీణ! ●

● పెద్దవాళ్లని చూసి అనుకరించే గుణం పిల్లలకి పుట్టుకతోనే వస్తుంది. అందుకే మంచి అలవాట్లు నేర్పుదామని మనమెంత ప్రయత్నించినా, వాళ్ల కన్నీ చెడ్డ అలవాట్లే వస్తాయి.

● భార్యల చెప్పుచేతల్లో వుంటూ ఆ సంగతి చెప్పుకోడానికి సిగ్గుపడే భర్తల్ని సులభంగా కనిపెట్టవచ్చు. సాధారణంగా వాళ్లు కంచాలు కడుగుతూ ఈలపాట పాడుతూవుంటారు.

మామ్మకి మరోపేరు

శివరాజు సుబ్బులక్ష్మి

రంగారావుకి తండ్రి దగ్గరనుంచి వచ్చిన తంతి చూడగానే కాళ్ళ గొంచి దడ వచ్చినంత పని అయింది. నెమ్మదిగ వంట గదిలోకి చేరాడు.

"చూడు రాజ్యం ! నాన్న దగ్గరనుంచి టెలిగ్రాము వచ్చింది. మా అమ్మ, చెల్లెలు వస్తున్నారట. ఈ పూట స్టేషనుకు వెళ్ళాలి" అని నీళ్ళు నములుతూ భార్యకి చెప్పాడు.

ఆ మాట వినగానే తరుగుతున్న వంకా యను కింద పడేసి తెల్లబోయి మాట లేకుండా రంగారావు మొహంలోకి చూస్తూ వుండిపోయింది రాజ్యం.

"నా మాటేమిటి? తొందరగా ఏదయినా ఆలోచించు. నాకేం తట్టడంలేదు." అంటూ చిరాగ్గా అటూ ఇటూ తిరుగుతున్నాడు.

"పోనీ, నేనీ పూట మావాళ్ళ వూరికి బయలుదేరనా?"

"పూటా? అంత గడువే వుంటే నిన్ను సలహా అడగాలా? ఇంకో గంటలో వాళ్లు రానే వస్తారు. ఏం చెయ్యడానికీ పాలుపోవడం లేదు." అంటూ కిటికీ వూచల్లో మొహం పెట్టుకుని ఆలోచనల్ని రోడ్డులో వెతుకు తున్నాడు రంగారావు.

"వస్తే రానివ్వండి. నేనేం తప్పు చేశాను? మీ దగ్గరేగా వుంటా? మీరు మాత్రం వాళ్ళు రాగానే వాళ్ళతో సమేతం అవకపోతే చాలు ఏం చేస్తారో చూస్తాను." అని పైకి అన్నా భయంతో కాళ్లు, చేతులు చెమ్మగిల్లాయి రాజ్యానికి.

ఇంతలో మెట్లకింద ఒక కంఠం "అబ్బాయి రంగారావు." అని గావుకేక పెట్టడం వినపడి, చైతన్యం తప్పి కింద చతికిల పడ్డాడు రంగారావు. "వో పని చేస్తే? మీకు వంట్లో బాగా లేదు అని చెపుతాను మీరు పడు కోండి." రాజ్యం సలహా పూర్తి కాకుండానే తలుపులు దడదడలాడుతున్నాయి. రంగారావు మంచం ఎక్కి ముసుగుపెట్టాడు రాజ్యం తల్లో పువ్వులదండ తీసి సొరుగులో పడేసి, కొత్తచీర గబగబా కట్టుకునే లోపల తలుపులు దడ తగ్గి పెద్ద శబ్దంతో, పిట్ట గోడమీదకి వరిగాయి అత్తగారు ఏకాయెకి రాజ్యం వున్నచోటుకివచ్చి. "హయ్యో. నువ్వు ఇక్కడే వున్నావా" అంటూ పక్క వురుము వురిమి, "వాడేడీ" అంటూ పక్క గదిలోకి వెళ్ళింది. ఆడబడుచు నాగరత్నం వొదినగార్ని పరీక్షగా చూస్తూ. "నువ్వు ఎప్పుడొచ్చావు? నిన్ను తీసుకు రానని వ్రాశాడుగా?" అంటూ మూతి తిప్పుతూ తల్లి వున్నచోటికి వెళ్ళింది.

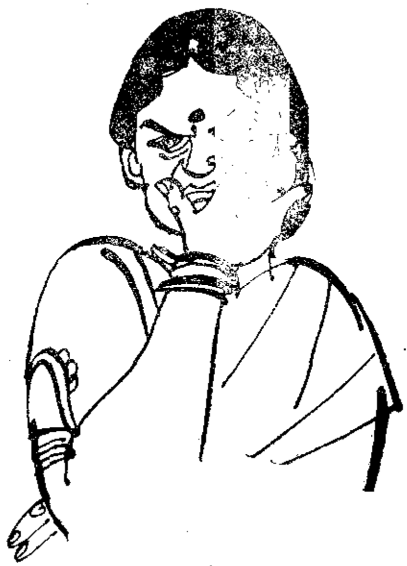

పక్కగదిలో కాంతమ్మగారు అంటోంది: "మాకు జరిగిన అవమానం ఎలా మరవగలి గావు? ఏ మొహమెట్టుకుని దాన్ని గడప తొక్కనిచ్చావంట; హూ. నిన్ననాల్సిన పని లేదులే? మీ నాన్నకి ఇంగితం వుంటే ఇంతంత పూతు కాలు జరిగేవేకావు," అంటూ రంగారావు కప్పుకున్న ముసుగు, పక్క విసురున తీసి "ఏమిటి జబ్బు?" అంటూ వళ్లు అంతా తడిమింది.

అప్పటికే భయంతో వళ్ళు అంతా నీరు కమ్మినట్టు వుంది, రంగారావుకు. వీళ్ళు ఇప్పుడు ఎందుకు వచ్చినట్టు? తండ్రికి ఎవ రయినా తనకి తెలియకుండా వుత్తరం వ్రాశారా? ఒకవేళ అల్లా జరిగితే ఆయనే వస్తాడు కాని, వీళ్ళ ఇద్దరికీ రైలు ఖర్చులు పెట్టి పంపేరకం కాదని కొంత ధైర్యం తెచ్చుకున్నాడు.

"హయ్యో. వళ్ళు ఇంత చల్లగా వుందేంరా? ఎన్ని లంఖణాలు ఇవాళ్టికి? అయినా పక్కకార్డు ముక్క వ్రాయాలని దానికైనా తోచలా? మేము బతికే వున్నాంగా. ఇప్పుడైనా అర్థమయిందా? ఎర్రగా, బుర్రగా, వుందని మాకు చెప్ప కుండా మళ్ళీ దాన్ని తెచ్చుకున్నావు. దీని పిన్నమ్మ సంగతి రాత్రి రైల్లో వకాయన చెపితే, మాకు తలకొట్టేసినట్టు అయింద నుకో" కాంతమ్మ ముక్కు తుడుచుకుంటూ విశాలంగా పైకి జరిగి కూర్చుంది.

కూరవాసనకు తట్టుకోలేక నాగరత్నానికి నోరు వూరుతోంది. నిన్ననగా తిన్న తిండి, పైగా తండ్రి ఎప్పుడూ వుడకపెట్టిన కూరలు తప్ప వండనివ్వడు. తల్లి అందులో ఇంకా పొదుపుచేసి పోపులేకుండా పొడికారంతో సరిపెట్టి దబ్బు చేస్తుందాయె. వాళ్ళ ఇంటికి బంధువులు వచ్చినా పక్కవూళ్ళో భోంచేసి మరీ వస్తారు. తండ్రి ఎవరింటికీ వెళ్ళడూ, ఎవర్నీ వెళ్లేందుకు వప్పుకునేఘటం కాదు, ఇప్పుడైనా తన పెళ్ళి తిరపతిలో చేస్తున్నారు కనక, ఇంతకీ అమ్మ గోలపెట్టిందని పట్నం రానిచ్చాడు "కూర మాడువాసన వస్తూన్నట్టుంది, చూడమను, ఆ గుడ్డలతో వుడికేస్తుంది, నేను తిననని చెప్పు," అంటూ గోళ్ళతో తల దువ్వుకుంటూ కాంతమ్మ, నాగరత్నానికి చెప్పింది.

వంటింట్లో సామాన్లన్నీ మూతలుతీసి నూనె వంకాయని చూడగానే చేతిలోకి తీసుకోబోయి, వేడికి కిందవదలి, మళ్ళీ దాన్ని గిన్నెలో వేసింది నాగరత్నం వడ్డన చేసే రాజ్యం "అదేమిటి కింద పడిందాన్ని మళ్ళీ అందులో వేస్తున్నావు" అంది.

పళ్ళెంలోకి తీసుకుని తల్లిదగ్గరకు వెడుతూ, "మహా చెప్పావులే. ఎవరెరగరూ మీవాళ్ళ ఇళ్లల్లో సుబ్బరం. అయినా సిగ్గులేదు. వాడిని వెర్రివాడిని చేసి వచ్చి కూర్చుంది. నాన్నకి తెలిస్తే వదిలిపోతుంది ఈ బడాయి." అంటూ వసారాగారి మీద దండకం చదువుతూ వోమూల వున్న ట్రంకు పెట్టిమీద కూలబడింది నాగరత్నం

"ఏమిటే తింటున్నావు ఇల్లారా చూస్తాను." అంటూ కూతురు చేతిలో పళ్ళెం అందుకుంది కాంతమ్మ. రంగారావుకి కళ్ళల్లో నీళ్ళు తిరిగాయి. తనెంతో మనుసుపడి లేత వంకాయలు తెచ్చుకుంటే, తనకి దక్కనిచ్చేటట్టులేరు, పైగా తన తెలివితక్కువ కొద్ది వంట్లో బాగా లేదని పడుకున్నాడు. తన్ను తల్లి మళ్ళీ వారందాకా చారునీళ్ళు తప్ప మరొకటి ముట్టుకోనివ్వదని గుర్తుకి రాగానే, ఆకలి మరీ ఎక్కువయింది. పళ్ళెంలో వంకాయల్లోంచి నూనె కారుతుంటే ఆ వాసనకి తట్టుకోలేక, "ఈ పూటకి మడి అఖర్లేదని చెప్పు. రేపు ఎలాగా నేనే మడిగా చేసుకుంటా"నంటూ సమాధాన పడింది, కాంతమ్మ.

తల్లీ, చెల్లెలూ నీళ్ళగదివేపు వెళ్ళడం చూసి రంగారావు నెమ్మదిగావంటింట్లోకివచ్చి "రాజ్యం నాకు వడ్డించు తొందరగా" అని పీటమీద కూలబడ్డాడు. ఆ్యతంగా వంకాయ కలుపుకుంటూంతగానే నాగరత్నం తల్లిని గావుకేక పెట్టింది. వళ్ళయినా తుడుచుకో కుండా చీర సగం చుట్టుకువచ్చి పడింది కాంతమ్మ. "నీక్షేం పోయేకాలమే లంఖణాల వాడికి అడ్డమయినవీ పెడతారా?" అంటూ కంచంలో కలుపుకున్నవి తీసేసి చారు గిన్నె ముందుకు లాక్కు వడ్డించింది. రంగారావు జాలిగా రాజ్యంకేసి చూశాడు. వచ్చే నవ్వుని ఆపుకుంటూ రాజ్యం పక్కకి తిరిగింది.

"అయినా సంసారి లక్షణాలు ఎక్కడైనా వున్నాయా అంట? ఈ కూరకి ఇంతనూనె పోసుకుంటారా? వాడి సంపాదనం అంతా ఇల్లా తగలేసేందుకు వచ్చింది, మళ్ళీ మహాతల్లి" అంటూ వో పక్కగా చతికిలపడి పమిట కొంగు ముందుకు లాక్కుని వేరే తీసిన అన్నం కంచం, ముందుకు జరుపుకుని మూలుగుతూ, "వడ్డించు," అని పురమాయించింది కోడలికి, కాంతమ్మ. "నాక్కూడా వడ్డించు, బట్టకట్టుకొస్తా" నంటూ ఇల్లంతా నీళ్లు వోడుస్తూ తడి బట్టతో ముందు గదిలోకి వెళ్ళింది నాగరత్నం. "ఆ కూరపళ్ళెం ఇటు తొయ్యి" అంటూ అడ్డంపడి అందుకుంది కాంతమ్మ. తల్లివిస్తరికేసి చూసి వుసూరుమంటూ నాగరత్నం తనూ మొదలు పెట్టింది. కూరపళ్ళెం ఖాళీగా వుండడంతో కొబ్బరి పచ్చడి రాచ్చిప్ప దగ్గరకి తీసుకుంది. ఇద్దరూ తిని త్రేవుమంటూ లేవలేకండా ఆయాసపడుతూ లేచి వెళ్ళారు.

"మంచంకింద వున్న ట్రంకు బయటకి లాగింది నాగరత్నం. "అది ఎందుకే తీస్తావు! మీ వదినపెట్టి" అని నసుగుతూ రంగారావు అన్నాడు.

పడుకున్న కాంతమ్మ లేచి కూర్చుని "కొత్తగా కొన్నావేమిట్రా" అని కొడుకుని అడిగింది కాంతమ్మ.

"వాళ్ళ వూరునించి తెచ్చుకుంది," అని ముక్తసరిగా జవాబిచ్చాడు.

తాళాలు పెట్టిమీదే వుండటంతో నాగరత్నానికి మరీ సంతోషంవచ్చి, ఆ తాళం ఈ తాళంపెట్టి, ఎలాగో పెట్టితెరచింది. "ఇవన్నీ ఆవిడవే? ఎన్నిచీరెలు వున్నాయో చూడవే" అంటూ ఏడుపు మొహంపెట్టి తల్లికేసి చూసింది.

"మీ అన్న సంపాయిస్తున్నాడుగా? ఎన్నైనా కొంటాడు. కన్నతల్లికీ; చెల్లెలికి కొనాలంటే కష్టంగాని, ఆవిడకి కొనక పోతే వురెట్టదూ?" అంటూ కొడుకునీ, కోడల్నీ కలిపి సాధించటం మొదలు పెట్టింది.

"నువ్వు అలా అనుకుంటే నేను ఏమి చెప్పనూ? నా కొచ్చేది చాలకపోతే, వాళ్ళ నాన్నకి వ్రాసి తెప్పిస్తోంది. అందుకు వచ్చుకొనే, అమ్మాయిని తీసుకొచ్చి ఇవన్నీ కొనిపెట్టి వెళ్ళాడు వాళ్ళనాన్న." అంటూ బయటపెట్టాడు రాజ్యాన్ని తీసుకువచ్చిన సంగతి.

"అవును నాయనా! వాళ్ళకి నువ్వే పెద్ద వయ్యావు. మా లెఖేమిటి? మీ నాన్న కోపంలో అన్నారే అనుకో, పిల్ల నిచ్చిన వాడు, పదిసార్లు తిరిగి బతిమాలాలా వద్దా? అయినా వాళ్ళ తప్పులేదు. నువ్వు వెళ్ళి వాళ్ళలో కలిస్తే, వాళ్ళకి మా లెఖ ఏమి వుంటుంది? అదప్రాణం కనక మనసులో మధ్య మధ్య పీకితే, మీ నాన్నతో కోడల్ని తీసుకు రండని చెప్పి, ఆయనచేత, నాలుగు పడి, నోరు నొక్కుకు వూరుకునేదాన్ని. అయితే ఈ రెండేళ్ళనించీ నీ దగ్గరే వుందన్న మాట?" అని ఆరా తీసింది కాంతమ్మ.

"ఇంకా పూర్తిగా నెల కూడా కాలేదమ్మా రాజ్యం వచ్చి," అన్నాడు. వాళ్ళ మాటలు వింటూనే కొన్ని చీరలు విడిగా తీసి పెట్టింది నాగరత్నం.

"మీ నాన్న వరస చూద్దామా, లోభత్వం ఆరోజు కారోజు పెరుగుతోందే కాని తగ్గదు. ఒక్కపిల్ల, దాని ముద్దు ముచ్చట్లు చూద్దామన్న ఇంగితం ఏకోశానా లేదు. అసలు విషయం చెప్పనేలేదు, మన వూళ్ళో దత్తుడుకి పెళ్ళయింది ఈ మధ్య. ఆ పెళ్ళికి వచ్చిన వాళ్ళలో అతని స్నేహితుడు లండనూ, అవీ వెళ్ళి వచ్చాట్ట. అతనికి చదువుకున్న పిల్లలంటే భయంట పల్లెటూరి వాతావరణంలో, పెరిగిన పిల్లని, చేసుకుంటానని ఎప్పుడో అన్నాడుట. పాపం దత్తుడి అప్పలేదూ? దీన్ని కబురంపి, తన చీరకట్టి, చూపించింది. తరవాత మీ నాన్నని వప్పించేసరికి వాళ్ళ తాతలు దిగివచ్చారనుకో. చిల్లిగవ్వ కట్నం లేకుండా వప్పుకున్నాడు. లాంఛనాల కింద వాళ్ళవేపు వచ్చిన పెద్దమనిషి, నాలుగు వేలకి తక్కువ వప్పుకోలేదు పెళ్ళి తిరపతిలో చెయ్యమన్నారు. ఎల్లుండి తెల్లవారు జామునే ముహూర్తం. మేము ఇక్కడకి మొన్ననే రావల్సింది. బెజవాడలో ఆగిపోవల్సి వచ్చింది. అవధాన్ని కూడా మాతో పంపారు నువ్వున్న చోటు తనకి తెలుసు కనక తీసుకొచ్చి మమ్మల్ని వదిలి తను వాళ్ళవాళ్ళ ఇంటికి వెళ్ళాడు. ఆతను

ద్రవ్యోల్బణం

బాల్య మిత్రుడైన కోటీశ్వరుడిని చూడబోయి, చిన్నబుచ్చుకుని తిరిగివచ్చిన భర్తని చూసి భార్య "ఏం జరిగిం దేవిటి?" అన్నది.

"ఏముందీ. బాగా మారిపోయాడు. లావెక్కాడు. తల నెరిసింది. పెద్ద మీసాలూ వాడూ జెమాజెట్టీలా ఎదిగిపోయాడేమో, అసలు నన్ను గుర్తే పట్టలేకపోయాడు."

లాగానే మనం బయలుదేరాలి. దీనికేవయినా మంచివి రెండు చీరలుకొని పెట్టగా ?" అని కొడుకును తోలింది కాంతమ్మ. "నాన్న వంద ఇచ్చాడు, దానితో రెండు చీరలు కొనుక్కుంటా. మిగిలినవి నువ్వు కొను." అంటూ నాగరత్నం గారం చేసింది అన్నగారి దగ్గర.

"సరే మీ నాన్న ఇచ్చిన వందా పెట్టి గుడ్డలు కొంటే మనం వెళ్ళడం ఎల్లా ?" అంటూ ఆమాట చెప్పిందని కూతుర్ని కళ్ళతో బెదిరించింది కాంతమ్మ.

పనిమనిషిని పంపివచ్చి, రాజ్యం ముందు గదిలోకి తొంగిచూసింది. తన పెట్టెలో బట్టలు చుట్టూ పరుచుకు కూర్చున్న నాగరత్నం మీద కోపం వచ్చి "అదేమిటీ నా పెట్టె తెరుస్తున్నావా" అంటూ మళ్ళీ సర్దుకునేందుకు కూర్చుంది రాజ్యం. "నువ్వు కొన్నవేగా ఈ చీరలు? నాకు బాగున్నాయిరా అన్నా" అంటూ కొన్ని తన వాళ్ళో పెట్టుకుంది నాగరత్నం. "మరేపాపం మీ అన్నే మీ కొనలేదు. అవి అన్నీ నావే" అంటూ తీసుకోబోయింది రాజ్యం. అవి ఎలాగా నాగరత్నం ఇవ్వదు. ఎలాగో గొడవ లేకుండా సర్దుకొని "నీవైనా, అది మనను పడుతున్నప్పుడు ఇస్తే తప్పా?" బతిమాలినట్లుగా రాజ్యంతో అన్నాడు రంగారావు

రంగారావు చెల్లెల్ని వద్దనకుండా, తన్నే ఇవ్వకూడదా ? అన్నందుకు రాజ్యానికి వళ్ళు మండింది. నేను ఇవ్వనంటూ నాగరత్నం రాజ్యం చెయ్యి విసరికొట్టి "నీదేం పోయింది మా అన్న తీసుకోమంటే" అంటూ తల్లి దగ్గరకు వెనక్కి జరిగింది.

ఆ విసురుకు రాజ్యం చెయ్యి పెట్టెకు తగిలి గాజు చిట్లింది. దుఃఖం ముంచుకొచ్చి, చిట్లిన గాజు చేతిలోకి తీసుకొని వంటింట్లోకి వెళ్ళింది రాజ్యం.

"నీకూ గుడ్డలపిచ్చి. కనపడ్డవన్నీ కావా లంటావు. అవక్కడ పారేసి మీ అన్నని కొనమను" అంటూ కూతుర్ని కసిరినట్టుగా సలహా యిచ్చింది కాంతమ్మ. అన్న మౌనంగా వుండటంతో "ఆవిడకే కొనుక్కుంటాడులే" అంటూ తన పెట్టెలో పెట్టుకుంది నాగరత్నం.

ఇంతలో అవధాని పేరు పేరు వరసనీ అరుస్తూ పైకి రావడంతో చీరల పేచీ వదలి మాటల్లో పడ్డారు రంగారావు లేచి. అవధాన్ని కూర్చోమని మడత కుర్చీ ముందుకి జరిపాడు. "సాయంత్రం బస్సువుంది కాని మనకి కొత్త కనక. చీకట్లో వెతుక్కోలేము.

మరి వాళ్ళ జన. అందుకని పొద్దున బయలుదేరి పోదాం?" అని చెప్పాడు. కాంతమ్మతో అవధాన్లు

"ఏమంటావురా? అబ్బాయి?" అని అడిగింది కొడుకుని. "మీ యిష్టం" అంటూ, వంటింట్లోకి వెళ్ళాడు రంగారావు. మోకాళ్ల మీద తలెట్టుకు కూర్చుంది రాజ్యం ఎలాగో రాజ్యానికి తన బాధ అర్థమయ్యేట్టు చెప్పాలి మొదలెట్టడం ఎలా?

బస్సు దగ్గరకి వచ్చెయ్యమని చెప్పి అవధాన్లు వెళ్ళిపోగానే, నాగరత్నం అన్నగార్ని బజారుకి తీసుకెళ్ళమని నిలవనివ్వడం లేదు

తల్లినీ, చెల్లెల్ని తీసుకు బజారు వెళ్ళమని రాజ్యాన్ని అడిగాడు. "ఆవిడ వద్దులే బాబూ నువ్వేరా," అని నాగరత్నం పట్టుబట్టింది. "నాదికి వంట్లో బాగా లేదన్నాదాయె తెల్లారి బోలెడు దూరం వెళతాము. మొండిపట్టు పట్టక. మళ్ళీ ఇటు వచ్చి వో వారం వుండి వెళదాములే" అని కూతురుకి చెప్పింది కాంతమ్మ రంగారావు కాస్త స్తిమితపడ్డాడు రాత్రి భోజనాలవరకూ అంతా తలో మూల నడుము వాల్చారు రాజ్యాన్ని తీసుకు వెళ్ళడంమాట తల్లి ఎత్తుతుందేమోనని చూశాడు. ఆ మాట తప్ప మిగిలినవన్నీ మాట్లాడడం రంగారావుకి కొంచెం కష్టం తోచినా పైకి ఏమీ తేంలేదు

"అన్నయ్య మనతో వస్తే. ఈవిడ ఇక్కడే వుంటుందా ? అని తల్లినడిగింది నాగరత్నం

"ఏమో. పోనీ తీసుకెడదామన్నా, మీ నాన్న పెళ్ళమాని, రాద్ధాంతం మొదలెడతారు " అంది కొడుకెక్కేసిచూస్తూ కాంతమ్మ.

"నేను కూడా మానేస్తే ఏం ?" అని రంగారావు తల్లినడిగాడు "సరే నీతమ్ముడు డబ్బు కావల్సినప్పుడు నెత్తిమీద కూర్చుని తీసుకెళ్ళడం తప్ప మళ్ళీ గుమ్మం తొక్కడం లేదు నువ్వూరాకపోతే ఒక్కగాను ఆడపిల్ల ఏం బాగుంటుంది." అంటూ గట్టిగా కళ్ళు వత్తుకుంది కాంతమ్మ.

"నా కోసం ఎవరూ బాధ పడక్కర్లేదు పొద్దున్న మా వాళ్ళవూరు వెళ్ళి పోతా"నంది, కసికలో నిల్చున్న రాజ్యం.

తన ప్రక్క మెట్లగదిలో వేసుకుంది. గదిలో పడుకున్న కాంతమ్మ లేచి, "ఇక్కడే గాలేస్తోందే" అంటూ కోడలికి కొంత దూరంగా పక్క వరుచుకుంది. రాజ్యాన్ని పలకరించాలని చూస్తున్న రంగారావుకి ఇంకేమి చెయ్యడానికి తోచక నిద్రపట్టేదాకా ఇటూ అటూ దొర్లుతూ గడిపాడు. రాజ్యాన్ని మళ్ళీ రమ్మని చెప్పాలి. ఎలా? వీళ్ళు వెళ్ళాక తనే వెళ్ళి తీసుకొచ్చేందుకు నిర్ణ

యించుకుని కిందికి పోయాడు. తెల్లవారి లేచిన దగ్గరనించీ ఎవరి హడావిడి వాళ్ళదిగా వుంది.

రాజ్యం తనపెట్టెలో వున్న రంగారావు బట్టలు తీసి మంచంమీద పెట్టేసింది. తనవి పెట్టెలో దిగులుగా సర్దుకుంటోంది. "చూడు పెట్టె తీసుకెడతావా!" అని రంగారావు అడుగుతున్నాడు. "వోసారి అలా వెళ్ళరా అన్నా! బట్ట కట్టుకోవాలి" అంటూ నాగరత్నం తడిబట్టతో గుమ్మంలో నిల్చుంది.

అంతా బస్సుస్టాండుకి చేరారు ముందు చిత్తూరు వెళ్ళేది. సిద్ధంగా వుంది, హారన్ వేస్తున్నాడు డ్రయివర్. రాజ్యాన్ని అందులో ఎక్కించాడు రంగారావు. మాట్లాడేందుకు వ్యవధిలేదు. బస్సు కదిలింది. రాజ్యం కనబడేటంతవరకూ చూస్తున్నాడు. తనకేసి చూడనయినా లేదు రాజ్యం. వంటరిగా పంపుతున్నందుకు కోపమయి వుంటుంది బాధపడుతూ తను ఎక్కే బస్సు దగ్గరకి వచ్చాడు రంగారావు. అవధాన్లు ఆయాసపడుతూ పక్కచట్ట పుచ్చుకొని పరుగెత్తుకుంటూ వచ్చాడు బస్సు దగ్గరికి. "హమ్మయ్య వెళ్ళిపోయిందేమోనని హడిలిపోయాను" అన్నాడు లోపల కూర్చుంటూ కాంతమ్మతో.

బస్సు కదిలింది. అవధాన్లు చూడకుండా రాజ్యం బస్సు వెళ్ళిపోయినందుకు కాంతమ్మ మనస్సులోనే. మొక్కుకుంది దేముడికి తన కొడుకుని ఓసారి అప్యాయంగా చూసుకుంది. "వెర్రి నాగన్న. వద్దంటే మాట్లాడకుండా పంపేశాడు. ఎంత మంచివాడు. వీడికి తగ్గ పిల్లకాదు. గడగ్గాయిని కట్టబెట్టాడు." అని మధ్యవర్తిని తిట్టుకుంటూ, సుఖంగా కునికిపాట్లు పడుతోంది కాంతమ్మ తన వెనక సీట్లో కూర్చున్న ఆవిడ చీరలాంటిది కొనుక్కోవాలి. ఆవిడ దుద్దులు, కదిలినప్పుడల్లా, మెరిసిపోతున్నాయి తనెప్పుడు కొనుక్కుంటుందో? తను అదృష్టవంతురాలు. కనకనే అంత పెద్దచదువు చదివినవాడు తన్ను చేసుకునేందుకు వప్పుకున్నాడు. తను జాగ్రత్తగా వుండి అన్నీ కొనిపించుకోవాలి. భవిష్యత్తునుగురించి, రంగురంగుల కలలు కంటూ మురుస్తోంది నాగరత్నం.

మైలు రాళ్ళు తిరపతిని దగ్గరకి తెస్తున్న కొద్దీ, రంగారావుకి మనస్సు పీకుతోంది. రాజ్యం వచ్చిన రోజు అన్నమాటలు, చెవులలో హోరు పెడుతున్నాయి "మీరు ఇంత మంచిగా వుంటారనుకోలేదు నేవచ్చేటప్పుడు అమ్మకి నే రావటం ఇష్టంలేదు అయినా మా నాన్నని వప్పించి తీసుకు వచ్చేశా. నేను తిరపతి వస్తానని మొక్కుకున్నా. అందుకునే మీలో ఇంత మంచి మార్పు వచ్చింది." అని అమాయకంగా తనకేసి చూస్తూ చెప్పడం కళ్ళల్లో కదులుతోంది రంగారావుకి

రాజ్యం వంటరిగా ప్రయాణం చెయ్యడం మొదటి సారేమో, కొంచెం బెరుకుగా కూర్చుంది. మనస్సులో బాధగా వుంది. మళ్ళా పుట్టింటికి వంటరిగా వెడుతున్నది కారణం తల్లికి, చెల్లెలికి చెబితే హేళన చెయ్యొచ్చు. చెప్పకూడదని నిర్ధారణ చేసుకుంది. తను వెళ్ళిన కొత్తలో ఎంత ఆదరం చూపారో గుర్తుకి వచ్చింది. ఈ మార్పు ఒక్కరోజులో వస్తుందన్న వూహాకి కూడా. మనస్సులో తావు ఇవ్వలేకుండా వుంది. పెళ్ళికి తీసుకు వెళ్ళకపోతే మానె. మళ్ళా రమ్మని మాటకైనా అనలేదు అవును; తన్ను రమ్మని ఎవరు ఆహ్వానించారు ఇ వరకు మట్టుకు తనే వచ్చింది. అలాగే మళ్ళా వస్తే వద్దనక పోవచ్చు అనుకుంది మళ్ళా ఈసారి ఏమయినా రమ్మనందే రాకూడదు అనుకుని తనమీద తనే సానుభూతి చూపుకుంది. ఆలోచనలు "చిత్తూరు వచ్చింది" అన్న కండక్టరు కేకతో ఆగిపోయాయి. తను దిగి పెట్టి దింపమంది.

రాజ్యం వంటరిగా రావడం చూసి తండ్రి ఎదురు వచ్చి. "అత నేడీ" అని అడిగాడు. కొద్దిగా నవ్వి వూరుకుని రిక్షా డబ్బులు ఇచ్చి పంపి లోపలికి వెళ్ళింది. తల్లి హాల్లో ఎదురయి "అనుకుంటూనే వున్నా?" రఘు పెళ్ళి అంటే ఎగబడి వస్తావని "మీ ఆయన వచ్చాడా?" అని అడిగింది రాజ్యాన్ని. "అబ్బే రాలేదు" అని ముక్తసరిగా చెప్పింది 'వూ ఎందుకొస్తాడు? వేలకి వేలు గుమ్మరించి, బంగరంలాంటి పిల్లని ఇచ్చినందుకు మేము శత్రువుల్లో జతే నువ్వు తెంపు తెచ్చుకు వెళ్ళనందుకు నిన్నైనా బాగా చూస్తున్నందుకు సంతోషపడాలి" అంటూ కళ్ళు తుడుచుకునే తల్లిని చూసి చలించింది రాజ్యం. తనూ కళ్ళు తుడుచుకుంది.

"అమ్మడూ" అన్న తండ్రి కంఠం విని సంతోషాన్ని మొహంలోకి తెచ్చుకునేందుకు ప్రయత్నించింది రాజ్యం. "నీ పెళ్ళికే మీ పిన్ని పల్లెటూరు ఇస్తున్నామని నానా హంగామా చేస్తూ వుత్తరాలు వ్రాసింది ఇప్పుడు తన కొడుకు, దమ్మిడీ కట్నం లేకుండా చదువు, సంగీతం, ఏమీ రాని అమ్మాయిని చేసుకుంటున్నాడు. పెళ్ళి రేపు తిరపతిలో చేసుకుంటున్నాడు. పెళ్ళికి రావని మీ పిన్ని భీష్మించుకు కూర్చుంది. అని మీ బాబాయి వ్రాశాడు" అని చెప్పి తండ్రి నవ్వుతూ కళ్ళల్లో వచ్చే నీళ్ళని పంచెకొంగుతో తుడుచుకోవడం రాజ్యం తేరిపార చూస్తోంది.

"వర్గంకి పోలిక తెచ్చారు కోడల్ని ఎక్కడనించి తెచ్చుకున్నా, మన యింటికి

(పరి) యాచకుడు

"ముష్టికి వేళా పాళా లేదా అబ్బీ'' అంది ఒక ఇల్లాలు. "ముష్టికూడా వేళేమిటమ్మా. ఇంతకీ బిచ్చం వేస్తారా, వెయ్యరా? వెయ్యకపోతే పక్కింటి దగ్గిర ఏం చేశానో యిక్కడా అదే చేస్తాను,'' అన్నాడు ముష్టివాడు.

"ఏం చేశా వేమి టక్కడ?'' అంది ఇల్లాలు వాడి జోలెలో ముష్టి వేస్తూ.

"పక్కింటావిడ పోపో అని కసిరింది. సరే నమ్మా అని గుమ్మం దిగి వచ్చేశాను" అని గుమ్మం దిగి వెళ్ళిపోయాడు ముష్టివాడు.

గారూ పెళ్ళి మధ్యవర్తి కని వాకర్ని వకరు చూసుకున్నారు. రాజ్యం తండ్రి వచ్చి వాళ్ళని లోపలికి తీసుకు రావడంతో రాజ్యం అక్కడనుంచి వెళ్ళిపోయింది.

"నాకు చిన్నప్పుడు రెండో పెళ్ళి చేశారని రాజ్యం పెళ్ళయ్యాక తెలుసుకున్నాట్ట ఈ పెద్ద మనిషి. తెలుసుకు చేసిన ఘన కార్యం ఏమిటో తెలుసా? దాన్ని ఇప్పటి దాకా గడప తొక్కనివ్వలేదు. మరి ఏ మొహమెట్టుకుని నాకొడుక్కాళ్ళు కడుగుతున్నాడో" అని కసిగా రఘుతో చెప్పుతుంది తల్లి.

రాజ్యం మామగారు ఏదో సమాధానం చెప్పుదామని కండువా దులుపుకున్నాడు. మధ్యవర్తి కళ్ళతో వారించాడు.

రఘు తల్లికి విడిదిలోకే తెప్పించారు భోజనం. రాజ్యం కూడా పిన తల్లి దగ్గరే కూర్చుంది. పెళ్ళివారిబంతిలో రాజ్యం కోసం వెతుకుతున్నాయి రంగారావు కళ్ళు. హైరానపడుతూ, కాంతమ్మ వడ్డన చేస్తూ కొడుకుని చూచింది. "ఆ సామాజికంలోకే పిల్లని పంపుతూ నా కోడల్ని తెచ్చుకోక పోవడం నా ఖర్మ కాలిందేమిటి? చిన్నపనీ పెద్దపనీ చెయ్యలేక చస్తున్నాను" అంటూ కొడుకుమీద విసుక్కుంది. "నీ కోడలేట పెళ్ళికొడుక్కి పెళ్ళికొడుకు తల్లికి 'నీ కూతురు మంచిది. పెళ్ళిమాని వెళ్ళొ'ద్దని నచ్చచెప్పి ఒప్పించింది" అంటూ మధ్యవర్తి రాజ్యం తల్లి వినేటట్టు గొప్పగా చెప్పాడు కాంతమ్మతో. "మా కోడలు వచ్చిందా? ఏదీ" అంటూ బంతి అంతా కలయచూసింది కాంతమ్మ.

రాజ్యంతల్లి మొదట నాలుగూ అడగాలన్న కచ్చితో కంఠం ఎత్తినా, వియ్యపురాలు సౌమ్యంగా మాట్లాడే ధోరణికొట్టి కంఠం సవరించుకుని, "విడిదిలో మా చెల్లెలు దగ్గర వుంది" అని చెప్పింది.

రాజ్యం ఓ మూల పక్కపరచుకుని పడుకుంది. "ముహూర్తం వేళ అవుతోంది" దంటూ అంతా హడావిడిగా వెడుతూంటే, రాజ్యం లేచింది, అప్పటికే అందరూ ముస్తాబులు చేసుకు బయలుదేరారు. రాజ్యం, పెళ్ళికొడుకు తల్లీ తలైనా దువ్వుకోకుండా పెళ్ళికి తరలి వెళ్ళారు. రంగారావు హడావిడిగా వచ్చినవాళ్ళకి మర్యాదలు చేస్తున్నాడు. దూరంగా స్తంభం వెనుక నక్కి కూర్చున్న రాజ్యాన్ని చూసి నవ్వుకున్నా, పెళ్ళి హడావిడిలో ఆ మాట మరచాడు. రాజ్యం ఎప్పుడో విడిదిలోకి వెళ్ళి స్నానంచేసి తండ్రి కోసం ఎదురుచూస్తూ కూర్చుంది "పెళ్ళి అయింది కనక మనం కొండమీదికి వెళ్ళొద్దా" మంది తండ్రితో. ఆ మాట విన్న ఇంకో కొందరు వీళ్ళవెంట బయలుదేరారు. రాజ్యం తల్లి రాజ్యంకోసం వెతికితే కొండపైకి వెళ్ళారని ఎవరో చెప్పడంతో తనతో చెప్పకుండా వెళ్ళినందుకు కూతురుమీద విసుక్కుంది. రఘు స్నేహితుడు మధ్యాహ్నం వెళ్ళిపోవాలి అనడంతో కొండపైకి స్వామి దర్శనానికి ఇప్పుడే వెడతామని రఘు తల్లికి చెప్పాడు. రఘు స్నేహితుడి కారులో బయలుదేరాడు

"అదేమిటి? అన్నిటికి మీ ఇష్టమే. పెళ్ళి చేసుకుని వక్కడివి వెళ్ళడమేమిటంట?" అని పెత్తల్లి మందలించి పెళ్ళికూతుర్ని కూడా తీసుకు వెళ్ళమంది. "అదేమిటి పిల్లని వక్కత్తినీ ఎలా పంపడం? రంగా నువ్వెళ్ళరా" అని కొడుకుని పిల్చింది కాంతమ్మ.

రంగారావుకి అందులో అంతా కొత్తే రఘుని గురించి వినడమే తప్ప ఇంతకు మునుపు చూడలేదు. వాళ్ళలో ఇరుక్కుని కూర్చున్నాడు తల్లి చెప్పిందని.

నాగరత్నం, సగం రఘు వళ్ళో కూర్చున్నట్టే లెక్క. కారు వంపులు తిరుగుతూ పైకి వెడుతూంటే వింతగా వంగి చూస్తోంది. స్నేహితులు మాటల్లో పడ్డారు. రంగారావు ఎటో చూస్తున్నాడు. నాగరత్నం చీరకొంగు ఎగురుతుంటే పట్టుకునే ప్రయత్నంలో సతమతమవుతోంది. రఘు తలకి తగిలి జుట్టును కదుపుతోంది. నుదురు మీద పడే వుంగరాల్ని వేళ్ళతో జుట్టులోకి సర్దుకుంటూ నాగరత్నం కొంగుని చేతికి చుట్టుకున్నాడు రఘు స్నేహితులు చేతులు తడుతూ గోల చేశారు. రంగారావు కూడా కొద్దిగా నవ్వాడు. రఘూ వాళ్ళ ధోరణి మార్చాలని "మా రాజ్యం వచ్చివుంటే నా కిబాధ తప్పేది" అన్నాడు రంగారావుతో. నాగరత్నానికి ఆ మాటలు అంత ఇష్టంగా లేవు మూతిముడుచుకు కొంగుని అతని చేతి నించి విడతీసేందుకు చూస్తోంది. "మీ చెల్లెల్ని కొంచెం కదలకుండా కూర్చోమని చెప్పాలి" అంటూ రంగారావుకి చెప్పి చీర కొంగుతో నాగరత్నం చెయ్యి నొక్కి పట్టుకున్నాడు రఘు. కారు కొండపైకి రావడంతో బస్సులో దిగే జనం గుంపుల్లా కనపడ్డారు.

కారు ఆపి అంతా దిగి బిగుసుకున్న కాళ్ళని స్వాధీనం చేసుకుంటూ లోపలికి వెడుతున్నారు. లోపలికెళ్ళే జనంలో రాజ్యం కనపడింది. రంగారావుకి మనస్సు తేలికయ్యింది. మళ్ళా ఏ మని మొక్కుకుంటుందో అనుకుని నవ్వుకున్నాడు. ఎవరో వచ్చి వీళ్ళని, జనాన్ని తప్పిస్తూ కొంచెం ముందుకి తీసుకు వెళ్ళారు. రాజ్యం బాగా దగ్గరగా వున్నా ఎవర్నీ చూడలేదు. ఆడవాళ్ళ వేపు నాగరత్నం జరిగింది. రంగారావు వకసారి స్వామిని వకసారి రాజ్యాన్ని చూస్తున్నాడు. రాజ్యం రెప్ప ఆర్పకుండా స్వామికేసి చూస్తోంది అర్చన పూర్తి అయి హారతి ఇస్తున్నారు. స్వామి సజీవంగా వక్కసారి అందరి కళ్ళల్లో కదిలి పిల్చినట్టయింది. ఆడా మొగా అంతా ఓ పక్కకి చేరి ముందుకి కదులుతున్నారు.

జబర్దస్తీ

ఒక రైతు బస్తీ వచ్చి గారడీవాడు తమాషాలు చేస్తుంటే చూసి చూసి, కొంతసేపటికి తన జేబులో డబ్బు పోయిందని పోలీసుకు ఫిర్యాదు చేశాడు.

"జేబులోంచి డబ్బు తీస్తుంటే దొంగని పట్టుకోలేకపోయారా" అన్నాడు పోలీసు.

"అదికూడా గారడీలో భాగమే గాబోలు, మనం గొడవ చెయ్యడమెందుకని వూరుకున్నానండి."

రాజ్యం వెనక్కి చేరాడు రంగారావు నెమ్మదిగా. హారతిచీటీ ఇచ్చింది మళ్ళా తనివితీరా స్వామిని చూసింది పూజాని జరగండనే అదిలింపుకి ముందుకు జరుగుతూ దేవుణ్ణి చూస్తూ వెళ్లింది రాజ్యం. ఇవతల మండపంలోనికి వచ్చి కూర్చొని తండ్రి కోసం చూస్తోంది రఘు పెత్తండ్రితో మాట్లాడుతూ రాజ్యం దగ్గరికి వచ్చాడు వాళ్ళతో వచ్చిన వాళ్ళు అంతా అక్కడికి చేరారు.

"ఏమే రాజ్యం! మీ ఆయన ఎలాగో కష్టపడి నీ దగ్గరకి చేరితే, నువ్వు చూడ నయినా చూడకపోవడం అన్యాయం సుమా!" అంటూ కొంటెగా రంగారావుకేసి చూశాడు రఘూ.

కిందకెళ్ళే బస్సు సిద్ధంగా వుంది. రాజ్యం తండ్రి "వెళ్ళిపోదామా" అన్నాడు. ఇద్దరికే చోటు వుండడంతో రాజ్యం, తండ్రి వెళ్ళారు. రంగారావుకి బస్సులో వెళ్ళాలనివున్నా ఖాళీ లేకపోవడంతో మళ్ళీ వాళ్ళలో ఇరుక్కు కూర్చోవడం తప్పలేదు. రాజ్యం తన్ను పరాయివాడిలా చూడ్డం రంగారావుకి కొంచెం కోపం వచ్చినా, ఈసారి రానీ అప్పుడు ఏడి పించా అనుకుని సర్దుకున్నాడు

ఆ సాయంకాలం రాజ్యం, తండ్రి వెళ్ళా లని బయలుదేరితే "ఎందుకూ అందరం పొద్దున్న వెళ్ళిపోవచ్చుగా" అని రాజ్యం తల్లి అనడంతో ఆ పూటకి ఆగిపోవలసి వచ్చింది. రఘు తల్లి "పిల్లని ఇప్పుడు మనతో తీసుకువెడితే మళ్ళా వాడు వచ్చే దాకా మనదగ్గర ఉంటుందా?" అని రఘు తండ్రిని అడిగింది.

"వాళ్ళు రఘూనే వాళ్ళతో తీసుకెళ్తా మంటున్నారు ఏదో ఒకటి తేల్చుకోండి. తెల్లారి బయలుదేరవచ్చు" అని రఘు తండ్రి చెప్పాడు రఘుకి సెలవు లేకపోవడం మూలానా పట్నం దగ్గర కనక అక్కడికి కావాలంటే వచ్చివెళ్ళిపోతానన్నాడు రంగా రావుతో. కాంతమ్మకి ఆ సలహా చాలా సంతోషంగావుంది.

రాజ్యం తల్లీ వాళ్ళతో వెళ్ళాలని బయలు దేరింది రంగారావు వచ్చి రఘుని చెల్లెల్ని తనతో తీసుకెడుతున్నానని, రాజ్యాన్నికూడా పంపమని రాజ్యంతండ్రికి చెప్పాడు. "తనెందుకు వాళ్ళంతా వున్నారుగా?" అంది రాజ్యం. రఘు తల్లిని, పెత్తల్లినీకూడా రమ్మని కాంతమ్మ పిల్చినా వెళ్ళేందుకు సుముఖంగా లేకపోవడంతో రాజ్యాన్ని వాళ్ళతో బస్సెక్కించి వచ్చాడు రాజ్యం తండ్రి.

రంగారావు తండ్రిపక్కన కూర్చోవ డంతో రాజ్యంకేసి చూసే ధైర్యంలేక తల వంచుకూర్చున్నాడు

రఘూకి వాళ్ళు అంతా ఒకచోటే కూర్చున్నా, కొయ్యబొమ్మల్లా మాట్లాడక పోవటంచూచి చిరాకేసింది.

ఆ రాత్రి రంగారావుగదిలో రఘూకి పడక ఏర్పరచడం, మధ్యగదిలో కాంతమ్మ సాయంత్రమే పక్క వేసుకోవడంతో రంగా రావుకి తన పడక ఎక్కడ అన్న సమస్య వచ్చింది. అవధానికి, తండ్రికి మధ్య గదిలోనే వేశాడు రంగారావు. కాంతమ్మ కూతురికి ఏవో రహస్యంగాచెప్పి, పాల చెంబు ఇచ్చి పంపింది. రంగారావు ఈజీ చెయిర్ మెట్ల గదిలో వేసుకుని పడుకుం వాల్చాడు. రాజ్యం వంటగదిలో పొడిగా వున్నచోట పక్క పరచుకుంది కాపీ ఎల కల సైన్యం కిందకి దిగటంతో ముడుచు కూర్చున్నది.

తెల్లవారాక నాగరత్నం "ఇవాళ వెడ తారటమ్మా. మళ్ళీ రెండు నెలల్లో వస్తారట" అని ఆగి "పోనీ నేను కూడా వెడితే ఏం?" అని నెమ్మదిగా అంది. "ఆదేమిటే చిన్న ఎల్లా పంపడం? ఇప్పుడు మళ్ళీ తొందర్లోనే వస్తానంటున్నాడుగా!" అని కాంతమ్మ అంది. "మళ్ళీ బొంబాయినించి బదిలీ అవుతే నేను ఎల్లా చూస్తానమ్మా." గారంగా అంటోంది నాగరత్నం. "నేను ఒప్పుకున్నా మీ నాన్న మండిపడతారు ఈ మాట వింటే" అంది కాంతమ్మ. "నాన్నకి నెమ్మదిగా నువ్వు చెప్పిచూడు. వింటా" రంది తల్లితో.

ఇదే సమయం అని రంగారావు "అమ్మ చెప్పింది. అక్షరాలా నిజం. మన యింటి ఆన వాయితీ తప్పించడం మంచిదికాదు. అధమం ఓ రెండేళ్ళు కొత్త కోడలు పుట్టింట్లో వుండాలి. అల్లుడైతే ఈ లోపల ఆ గడప తొక్క కూడదు. కోడలయితే మరో కొన్నేళ్ళు. అనాది నించి వచ్చే ఆచారం" అన్నాడు రంగారావు.

నాగరత్నం రోషంతో పక్క విసురుని లేచి కూర్చుని "నువ్వేం చెప్పనక్కర్లేదు. నాన్నమాట మీద మహా నువ్వు నడిచినట్టు చెబుతున్నావు. ఎవరికి చెప్పకుండా ఆవిడని తెచ్చుకు కాపరం చేస్తున్నావుగా?" అన్న గార్ని అని అని మాట రాక ఆయాస పడు తోంది.

"ఏమిటే గందరగోళం" అంటూ తండ్రి నాగరత్నాన్ని అడిగాడు. "ఏముంది మీ అమ్మాయి అల్లుడితో ఇవాళే వెడతా నంటోంది. మీ అబ్బాయి మన యింటి ఆన వాయితీ తప్పించకవో రెండేళ్ళు వుండమని చెప్పు తున్నాడు" అని కాంతమ్మ చమత్కా రంగా చెప్పాననుకొని నవ్వుకుంది.

"మన పిల్లల దేముందిలే! వాళ్ళ పదిన తెచ్చిన మార్పే" గోడ వారగా నిల్చున్న రాజ్యం కేసి చూస్తూ నాగరత్నం తండ్రి కొద్దిగా నవ్వుతూ అన్నాడు

"మీ నాన్న మళ్ళా మనుష్యుల ధోరణిలో పడ్డారోయ్ అబ్బాయి" అంది కాంతమ్మ. "మొదట మీ నాన్న సర్దాగానే వుండేవారు. వాళ్ళ నాన్నకి చెప్పకుండా బల్లకట్టుదాటి మా వాళ్ళ యింటికి వచ్చేసేవారు" అంటూ తృప్తిగా ఒకసారి అందరికేసి చూసి "పోన్లే అల్లుడు వల్లనో, కోడలు వల్లనో మారడం కావాలి. ఆయన మారితే ఏం తనక? నాకు వచ్చే చిరాకు ఎక్కువయింది. అది తగ్గ

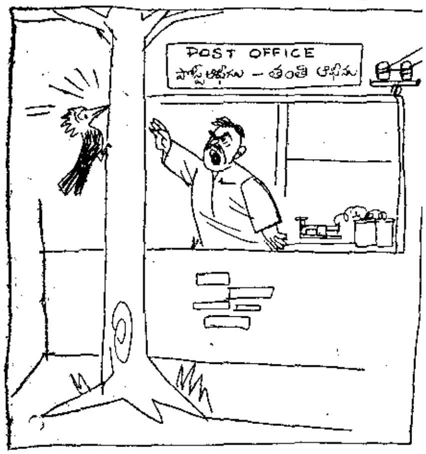

"హూష్. ఫోఫో అవతలికి."

తుందని నాకు తోచదు." అని తన సంగతి చెప్పడం పూర్తి కాకుండానే "ఏమేవ్ కోడలు పిల్లా! అల్లా నిల్చుని మా మాటలు వినపోతే వెళ్ళి కుంపటి ముట్టించరాదూ" అని గంభీరంగా కాంతమ్మ మొహం పెట్టింది. రఘు వచ్చి "మీలో మార్పు మా అమ్మ వచ్చి వుంటే కలిగేదేమో" అన్నాడు.

సాయంత్రం బొంబాయి రైలుకి రఘు బయలుదేరాడు. నాగరత్నంకూడా వస్తానని పట్టుపట్టింది. రఘు వద్దన్నా వస్తానని పట్టు పట్టింది. స్టేషనుకి అంతా బయలు దేరారు. కాంతమ్మ కారు ఎక్కుతూంటే వెనుక నుంచి ఎవరో తుమ్మడంతో అక్కడే మెట్ల మీద కూలబడి "మీరు వెళ్ళండి" అని వాళ్ళకి చెప్పింది."నాగరత్నం! జాగ్రత్తేవ్" అంటూ కళ్ళు వత్తుకుంటూ, బొడ్డులో దోపుకున్న కొంగువిప్పి కొంత డబ్బు కూతురు చేతిలో పెట్టింది. రైలు కదిలేముందు రఘు ఓ కాగితం పేకెట్టు తీసి రాజ్యం చేతిలో పెట్టాడు.

నాగరత్నం అదేమిటో అన్న కుతూహలంతో రఘు పక్కన ఖాళీ చేసుకు తొంగి చూస్తోంది. రైలు కదిలింది.

రంగారావు నవ్వుతూ "వెడదాం పద" అంటూ రాజ్యం భుజమీద వేసిన చెయ్యి తండ్రివున్నాడని గుర్తుకురాగానే తేలు కుట్టిన వాడిలా తీసేసుకుని ముందుకు నడుస్తున్నాడు. వెనక వచ్చే రాజ్యం తన అసమర్థతకి నవ్వుతోందేమో నని అనుకుంటున్నాడు. స్టేషను గేటు దాటాక "బండి ఎక్కు" అని సౌమ్యంలేని మామ గారి కంఠంలోంచి వచ్చిన మాట వినగానే ఉలిక్కిపడి రాజ్యం బండిలో చేరింది మైలు రాళ్ళ మధ్య ఎడంలా రంగారావు ముడుచుకు కూర్చున్నాడు ఇద్దరి మధ్యా. బండివాడు విశాలంగా జరగడంతో రాజ్యం హద్దు దాటి రంగారావుకి దగ్గరయింది తన ధైర్యం ప్రదర్శిద్దామన్న ఆలోచన పూర్తి కాకుండానే బండివాడి ఆజ్ఞతో తండ్రి దగ్గరకి జరిగాడు రంగారావు.

ఇల్లు వచ్చేసినందుకు తండ్రి ఆనందంగా దిగాడు.

"అప్పుడే వచ్చిందే" అన్న మెరపు రంగారావు మొహంలోకి వచ్చి మాయమయింది.

రఘు, నాగరత్నం మాటలు ఎల్లా మొదలు పెడతారో అని వూహించుకుంటూన్న రాజ్యానికి అప్పుడే అంతరాయం వచ్చినందుకు విసుగు మొహంలో కదిలింది.

మామగారు ముందు మేడపైకి వెళ్ళారన్న ధైర్యంతో, వయ్యారంగా కొంగు జరుపుకుంటూ చీకట్లో నెమ్మదిగా మెట్లు ఎక్కుతోంది రాజ్యం.

మెట్ల మలుపు దగ్గర రాజ్యం చెవి పట్టుకు ఆపి "ఇప్పుడు ఏమనుకుంటున్నట్టు నన్ను గురించి" అన్నట్టు రాజ్యం కళ్ళల్లోకి చూశాడు రంగారావు.

దూరంగా వున్న వీధి దీపం ఇచ్చిన కాంతి రాజ్యం కళ్ళ మీదికి కొద్దిగావేది "ఇంత పిరికివాడా" అన్న ప్రశ్న మెరసినట్టు అయింది రంగారావుకి. "నిజమే. తనకి అన్నీ వున్నాయి ఏం లాభం ఇంకా కొంచెం చొరవ, ధైర్యం వుంటే ఎంత బావుండునో అని నిట్టూరుస్తూ రాజ్యం వెనక నడుస్తూ మేడపైకి చేరాడు రంగారావు ●

ఆరుద్ర బాతాఖానీ

లోగడ నేను "ఆనంద వాణి" వారపత్రికలో పన్ చేస్తూ ఈ శీర్షిక నడిపేవాడిని. సంపాతకుని అనుమతితో పాఠక మహాశయులకు అచ్చుతప్పుల విందు చేసేవాడిని. యధా సక్తితో అదే ఇందులో కొన సాగించుతాను.

"ఆకాశవాణి నిలయ విద్వాంసుడు" అని ప్రచురించడానికి బదులు "రాకాశవాణి నిలయ విద్వాంసుడు" అని ప్రకటించినందుకు వారు కోషించి నందువలన మేము ఆ ముద్రారాక్షసమును సవరించినాము. ఈసారి "ఆకాశ వాణి విలయ విద్వాంసుడు" అని బాతాఖానీ అయినది. వారు మరలా నొచ్చుకున్నారు. మూడవసారి మరలా సవరించినాము. "ఆకాశవాణి నిలయ విధ్వంసుడు" అని అచ్చు తప్పినది. ఇందుకు మా సానిబూతులు సమర్పించినాము——

కొత్తవాటితోబాటు కొన్ని పాత బాతాఖానీలు మనవి చేసుకొంటాము. అనగా మీకు నివేదిస్తా మని కాదు. "మనవిగా" సొంతము చేసుకుంటా మని కపిహృదయము, పొరపాటు, కరిహృదయము.

దిన పచ్చికలో సంపాదకీరము.
సత్యం శవం సుందరం
మహాభారము : అరణ్యపర్వతము.
సత్యంవధ : ధర్మం చెర
శుక శప్తతి పంటిదే హింస వింశతి.
ఎంతవారలైనా కొంత దాసులే.
పాఠక మహాశనులారా !
ఇంతే సగంతులు, చెత్తగించవలెను.

ఫ్లాక్ లీడరు.